

Mossel aan je teen !?

Het afgelopen jaar liet Alfons Kelderman ons een foto zien van een kleine watersalamander, een mannetje, die twee mosseltjes aan zijn achterpoot had hangen. Deze salamander was hem opgevangen en daarom had hij hem uit zijn tuinvijver gevestigd om hem beter te bekijken.

Alfons informeerde bij ons of we dit fenomeen kenden. De RAVON Werkgroep Monitoring was (nog) niet hiermee bekend, totdat we afgelopen najaar tijdens een congres een poster zagen hangen van Laura Wood over watersalamanders die door zoetwatermosseltjes gebruikt worden om zich te verplaatsen (Wood et. al, *In press*). Tijdens haar studie aan watersalamanders in Luxemburg deed ze in drie poelen de volgende opzienbarende observaties. Alle aanwezige salamandersoorten hadden soms mosseltjes aan hun tenen (Alpenwater-, kam-, vinpoot- en kleine watersalamander). In één poel liep dit op tot 23% van alle 161 gevangen salamanders! Meestal hingen de mosseltjes aan de langste teen

geklemd en vielen eraf na aanraking. Enkele mosseltjes lieten pas 36 uur na de salamandervangst de teen los. Mossels kunnen de tenen van salamanders wel beschadigen, maar die groeien wat later wel weer aan.

Maar wat is hiervan het voordeel? Rees (1952) suggereerde al dat amfibieën mogelijk een rol spelen bij het transporteren van tweekleppige schelpen van het ene water naar het andere. Hij citeert hierbij Dhr. Knapp die in 1829 al schreef over kleine watersalamanders met mossels aan hun poten. Maar ook observaties bij bruine kikkers, gewone pad en groene kikkers komen ter sprake. Rees denkt dat het succes van dispersie van mosselen met behulp van amfibieën erg beperkt zal zijn. Kwet (1995) beschrijft de vangst van twee gewone padden met mosseltjes aan hun tenen en hun mogelijke rol in de verspreiding. We horen graag van waarnemers of dit fenomeen ook elders in Nederland voorkomt. Dat kunnen wij weer doorgeven aan Laura Wood.

Een Alpenwater- en kleine watersalamander met een mosseltje aan hun teen. Foto's: Laura Wood.

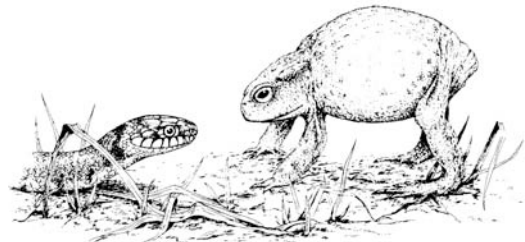

Literatuur

- Kwet., A., 1995. Erdkröten (*Bufo bufo*) als Transportwirte von Kugelmuscheln (*Sphaerium corneum*). *Salamandra* 31(1):61-64.
- Rees, W.J., 1952. The role of amfibie in the dispersal of rivale molluscs. *British Journal of Herpetology* 1(7):125-129.
- Wood, L.R., R.A. Griffiths, K. Groh, L. Schley & E. Engel. *In press*. Newts as transporters of freshwater mussels. 14th European Congress of Herpetology, Porto (Portugal), 19-23 Sept. 2007.

Foto's: Edo Goverse

Ernstig bedreigde pad

Uit diverse boekjes is bekend dat de gewone pad een bijzondere afweerreactie kan vertonen wanneer een (ring)slang ten tonele verschijnt. De pad blaast zich op, gaat hoog op de poten staan en knikt zijn kop omlaag; dit alles om de slang te misleiden en hem te doen geloven dat deze pad toch echt een maatje te groot is. Er zijn zelfs gevallen bekend waarbij de pad op de slang toespringt!

Bijgaande foto's tonen een gewone pad in afweerdig, alleen was er geen ringslang in de buurt. Tijdens een seminar in Estland werd deze pad uit het water gevestigd en op het droge gezet, de pad voelde zich hierdoor blijkbaar zo bedreigd dat de afweerdig werd ingenomen. Telkens wanneer de afweerdig afzwakte was een lichte tik op de rug voldoende om hem weer op de kast te krijgen!